

ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТНИТЕ ПЛАЩАНИЯ 2015-2020 Г.

Реформата в Общата селскостопанска политика (ОСП) на Европейския съюз изисква въвеждането на промени при прилагането на многопластова структура на директните плащания в България през периода 2015-2020 г.

Страната изпрати в срок (01 август 2014г.) уведомления до Европейската комисия за някои основни параметри на схемите за директни плащания, които ще се прилагат от 2015 г. на база одобрената с Решение на Министерския съвет №564/31.07.2014 г. концепция.

1. Основни политически решения

- **Схема за единно плащане на площ** (СЕПП) – С цел постигането на последователност в прилаганата политика и отчитането в максимална степен на националната спецификата СЕПП в България ще се прилага до 31 декември 2020 г.
За да достигне подпомагането до по-широк кръг от земеделски стопанства, минималният размер на стопанствата, които могат да получават директни плащания, се предвижда да бъде намален на 0.5 ха за всички видове стопанства.
- **Преразпределително плащане** - По-справедливо насочване на плащанията се цели да бъде постигнато чрез използване на Схемата за преразпределително плащане. Бюджетът по схемата е в рамките на приблизително 7% от националния таван за директни плащания, като завишено подпомагане се предвижда за първите 30 ха на стопанствата.
- **Схеми за доброволно, обвързано с производството, подпомагане** - Подпомагането на уязвими и приоритетни сектори ще бъде осъществено посредством прилагането на схеми за обвързано с производството подпомагане. Бюджетът, определен по схемите за обвързана подкрепа, е в размер на 13% от тавана за директни плащания за секторите „Животновъдство“ и „Плодове и зеленчуци“ и 2% за обвързано подпомагане на протеинови култури;
- **Схема за дребни земеделски стопани** - С цел повишаване на конкурентоспособността на малките земеделски стопанства и осигуряване на допълняемост на доходите до 10% от тавана за директни плащания се предвижда да бъдат отделени за подкрепа на дребните земеделски стопани. Подкрепата по схемата е с максимален размер на плащането за едно стопанство от 1250 евро. Заявяването на участие в схемата е чрез подаване на заявление за подпомагане за 2015 г. и допълнителна заявка за участие в схемата, подадена в срок до 15 октомври 2015 г. **Важно:** за участие в схемата може да се кандидатства единствено през 2015 г.;
- **Схема за млади земеделски стопани** - Стимулиране навлизането на млади земеделски стопани в селскостопанския сектор е предвидено да се осъществява чрез отделна схема. Определеният бюджет е в рамките на 2% от общия финансов пакет за директни плащания през 2015 г. Предвижда се подпомагане за първите 30 ха от стопанството с надбавка от 25% от плащането по СЕПП. Изискванията към младите земеделски стопани са идентични с тези по Програмата за развитие на селските райони.
- **Преходна национална помощ** – Концепцията за бъдещото прилагане на директните плащания предвижда страната да се възползва от възможността за предоставяне на преходна национална помощ, която е предназначена само за сектори, които през 2013 г. са били обект на национални доплащания.

➤ **Намаление на плащанията** - С цел по-балансирано разпределение на средствата за директни плащания между земеделските стопани се предвижда прилагане на намаление на плащането по СЕПП, след приспадане на разходите за заплати, осигуровки и данъци, реално платени и декларирани от земеделския стопанин, които са свързани със земеделската му дейност. Прилагането на този инструмент предвижда намаление за сумите над 150 000 евро в размер на 5%, а за суми над 300 000 евро - 100%.

2. Инструменти на прилагането на политиката за директни плащания

➤ **Активен фермер** – Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 1307/2013 в следващия програмен период директните плащания ще бъдат отпускани само на **активни фермери**. Дефиницията за **активен фермер** предвижда да не могат да получават директни плащания физически и юридически лица, чиито земеделски площи са основно (над 50%) площи, естествено поддържани в състояние, подходящо за паша или обработка и върху които не се извършват минимални земеделски дейности. В Регламент (ЕС) 1307/2013 е определен негативен списък от лица, на които няма да бъдат отпускани директни плащания, а именно физически и юридически лица, които експлоатират летища, железопътни услуги, водни съоръжения, услуги в сферата на недвижимите имоти, спортни игрища и места за отдих. С национално решение негативният списък за България е допълнен с държавни и общински органи, учреждения и юридически лица, които обслужват дейността на държавен или общински орган.

За да са **активни фермери**, земеделските стопани трябва да отговарят на следните изисквания:

- най-малко 1/3 от общия размер на постъпленията им да е от селскостопанска дейност;
 - да са регистрирани като земеделски производители;
 - Кодът на икономическата им дейност да сочи, че основната им дейност е селскостопанска;
- Лицата от негативния списък могат да се считат за **активни фермери**, ако докажат едно от следните обстоятелства:
- Годишният размер на директните им плащания е най-малко 5% от общия размер на постъпленията на лицето;
 - Общият размер на постъпленията, получени от селскостопанска дейност през най-близката данъчна година, представлява най-малко 1/3 от общия размер на постъпленията на лицето;
 - Кодът на икономическа дейност на лицето сочи, че основната му дейност е селскостопанска.

Изискванията за **активен фермер** не се прилагат за земеделски стопани, които за предходната година са получили директни плащания под 3 000 евро.

3. Селскостопански практики, благоприятни за климата и околната среда (зелени директни плащания)

Една от целите на новата ОСП е подобряването на екологичните параметри на земеделските земи чрез въвеждането на задължителен компонент „екологизиране“ на директните плащания, които ще подкрепят селскостопанските практики, благоприятни за климата и околната среда. Приносът на земеделието в поддържането на екологичния баланс на територията на България ще се извършва чрез прилагането на т. нар. „зелени директни плащания“.

Бюджетът, определен за зелени плащания, е в размер на 30% от тавана за директни плащания. Зелените плащания ще бъдат прилагани от кампания 2015.

Земеделските стопани, които имат право да получат плащане по СЕПП, трябва да спазват в рамките на всички свои хектари, отговарящи на условията за подпомагане, селскостопански практики, благоприятни за климата и околната среда. За целите на екологизирането тези

практики могат да бъдат диверсификация на културите, запазване на постоянно затревените площи и поддържане на екологично насочените площи.

- **Диверсификация на културите** - включва изискване за отглеждане на няколко различни култури в стопанството с цел избягване на монокултурното производство. Прилага се при стопанства с размер на обработваемата земя над 10 хектара.

- Стопанства с обработваема земя между 10 ха и 30 ха трябва да отглеждат поне 2 култури, като основната култура да не заема повече от 75% от общата обработваема площ;
- Стопанства с обработваема земя над 30 ха следва да имат поне 3 култури. Основната култура не следва да бъде на повече от 75% от обработваемата площ. Двете основни култури не трябва да заемат повече от 95% от обработваемата земя.

За целите на диверсификацията „култура“ означава всяко едно от следните определения:

- Различните родове, определени в ботаническата класификация на културите;
- Култура, от който и да е от видовете при Brassicaceae (Кръстоцветни/Зелеви), Solanaceae (Картофиви) и Cucurbitaceae (Тиквови);
- Земя, оставена под угар (без производство);
- треви и други тревни фуражи;

Изключения от изискването за диверсификация на културите:

- Когато повече от 75 % от обработваемата земя е оставена под угар или се използва за производство на трева и тревни фуражи, при условие че оставащата обработваема земя не надхвърля 30 хектара;
- Когато повече от 75 % от отговарящата на условията за подпомагане земеделска площ е постоянно затревена площ или под вода през значителна част от цикъла за отглеждане на културите, при условие че оставащата обработваема земя не надхвърля 30 хектара.

Изчисляване на дяловете на различните култури за целите на диверсификацията:

Съобразно националната специфика и традиционните практики при отглеждането на различните видове култури и с оглед на спазване на изискването за наличието на всички заявени култури, за целите на диверсификацията е определен период на проверка – от 15 май до 15 юли на годината на кандидатстване.

- **Поддържане на съществуващи постоянно затревени площи**

Държавата има задължение да определи екологично чувствителни постоянно затревени площи (ПЗП) в зоните по Натура 2000 и да въведе забрана за разораване на тези площи от земеделските стопани.

Земеделските стопани не трябва да преобразуват и/или разорават постоянно затревените площи, разположени в тези зони. Държавата трябва гарантира, че съотношението на ПЗП спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани, не намалява с повече от 5%.

Слой „Постоянно затревени площи“ е нормативно определен в Закона за подпомагане на земеделските производители и въвежда забрана за преобразуването и разораването от земеделските стопани на постоянно затревените площи, включени в слоя.

- **Екологично насочени площи (ЕНП)**

Поддържането на екологично насочени площи ще се прилага от 2015 г. при стопанства с обработваема земя над 15 ха. Най-малко 5% от декларираната обработваема земя следва да е заета от екологично насочени площи. Съобразно националната специфика България ще прилага пълния списък ЕНП, които са установени в Регламент (ЕС) 1307/2013, с изключение на традиционните каменни стени, горско-земеделски системи и залесени територии. Като ЕНП ще се отчитат следните площи:

- земя, оставена под угар;
- тераси;
- особености на ландшафта:
 - ✓ живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици с ширина до 10 м.;
 - ✓ отделни дървета с корона с диаметър, не по-малък от 4 м.;
 - ✓ дървета в редица с корона с диаметър, не по-малък от 4 м. и разстояние между короните – до 5 м.;
 - ✓ дървета в група, свързани от застъпващи се корони и полски горички с максимална площ и в двата случая - 0,3 ха;
 - ✓ синори (полски граници) с ширина между 1 и 20 м., върху които не се произвежда земеделска продукция;
 - ✓ езерца с размер до 0,1 ха с ивица крайречна растителност по протежение на водата с ширина до 10 м в размера на езерцата;
 - ✓ канавки с максимална ширина 6 м., включително открити водни течения за целите на напояването или отводняването.
- буферни ивици;
- ивици от допустими хектари по протежение на горски територии;
- площи с дървесни култури с кратък цикъл на ротация – (тополи, върби, черна елша, сребролистна липа, полски бряст, леска, източен чинар и черница – въведени в нomenclатурата за наименованието на културите и техните кодове през капания 2014)
- площи с междинни култури или зелена покривка;
- площи с азотфиксиращи култури. Списъкът на определените култури включва: нахут, детелина, бакла, леща, лупина, грах, фий, еспарзета, звездан, соя, бурчак (горчив фий), фъстък, люцерна (алфалфа), боб (обикновен фасул), боб (апсержов боб, вигна).

Коефициенти на преобразуване и тегловни коефициенти за ЕНП

За да се опрости администрирането и да се вземат предвид особеностите на различните видове ЕНП, съгласно изпратените нотификации, България ще използва коефициенти за преобразуване и/или тегловни коефициенти, посочени в приложение X от Регламент (ЕС) 1307/2013. В резултат от прилагането на коефициентите съобразно наличните за стопанството видове ЕНП площта на екологично насочените площи се преизчислява.

Коефициенти за преобразуване и тегловни коефициенти за ЕНП:

Характеристики	Коефициент за преобразуване	Тегловен коефициент	ЕНП
Угари (за 1 кв.м.)	–	1	1 кв.м.
Тераси (за 1 м.)	2	1	2 кв.м.

Елементи на ландшафта:			
Жив плет/залесена ивица (за 1 м.)	5	2	10 кв.м.
Изолирани дървета (за 1 дърво)	20	1.5	30 кв.м.
Редици от дървета (за 1 м.)	5	2	10 кв.м.
Групи от дървета или полски горички (за 1 кв.м.)	–	1.5	1.5 кв.м.
Полски граници (за 1 м.)	6	1.5	9 кв.м.
Езера (за 1 кв.м.)	–	1.5	1.5 кв.м.
Канали и открити водни течения (за 1 м.)	3	2	6 кв.м.
Други съгласно ДЗЕС 7, ЗИУ 2 и 3 (за 1 кв.м.)	–	1	1 кв.м.
Буферни ивици (за 1 м.)	6	1.5	9 кв.м.
Ивици допустими площи на границата между обработваеми земи и гори без производство (за 1 м.)	6	1.5	9 кв.м.
Ивици допустими площи на границата между обработваеми земи и гори с производство (за 1 м.)	6	0.3	1.8 кв.м.
Площи с дървесни култури с кратък цикъл на ротация (за 1 кв.м.)	–	0.3	0.3 кв.м.
Площи с междинни култури или зелено покритие (за 1 кв.м.)	–	0.3	0.3 кв.м.
Площи с азотфиксиращи култури (за 1 кв.м.)	–	0.7	0.7 кв.м.

4. Обвързано с производството директно подпомагане 2015-2020 г.

За подпомагане на уязвими и приоритетни сектори България ще се възползва от предвидената в Регламент (ЕС) 1307/2013 възможност да използва 13% от тавана за директни плащания за Схеми за обвързана с производството директна подкрепа.

За периода 2015-2020 г. се предвижда още прилагане на обвързано с производството подпомагане в размер на 2% от бюджета за подкрепа, която да бъде насочена към протеинови култури.

Във връзка с предоставянето на тази подкрепа пред ЕК са нотифицирани 10 схеми за обвързано директно подпомагане:

- **Обвързана подкрепа в Животновъдството:**

За подпомагане в сектор „Животновъдство“ са нотифицирани шест схеми за обвързана подкрепа, които са предназначени за говедовъдство, биволовъдството, овцевъдството и козевъдството, както следва:

- 1) **Схема за обвързано подпомагане за млечни крави** – допустими са стопанства с 10 и повече млечни крави с предназначение за производство на мляко;
- 2) **Схема за обвързано подпомагане за месодайни крави и/или юници** – допустими са стопанства с 5 и повече месодайни крави с предназначение за производство на месо и/или юници;
- 3) **Схема за обвързано подпомагане за млечни крави, месодайни крави и биволици под селекционен контрол** – предназначена за стопанства с 10 и повече млечни крави

и/или месодайни крави и/или биволи. Подпомагането е за животните, които са под селекционен контрол;

4) **Схема за обвързано подпомагане за овце-майки и кози-майки** – предназначена за стопанства с 10 до 49 овце-майки и/или кози-майки;

5) **Схема за обвързано подпомагане за овце-майки и кози-майки под селекционен контрол** – предназначена за стопанства с 50 и повече овце-майки и/или кози-майки. Подпомагането е за животните, които са под селекционен контрол;

6) **Схема за обвързано подпомагане за биволи** – предназначена за стопанства с 10 и повече биволи.

- **Обвързана подкрепа за производителите на плодове и зеленчуци (полско и оранжерийно производство)**

1) **Схема за обвързано подпомагане за плодове** – допустими за подпомагане са земеделски стопани с допустими площи от минимум 0.5 ха (заедно или поотделно) от следните видове: ябълки, круши, кайсии и зарзали, праскови и нектарини, сливи (*Prunus domestica*), череши, вишни, орехи, десертно грозде, ягоди, малини.

2) **Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци** – допустими за подпомагане са земеделски стопани с допустими площи от минимум 0.5 ха (заедно или поотделно) от следните зеленчуци, които са полско производство: домати, пипер, краставици, корнишони, главесто зеле, кромид лук-зрял, патладжан, моркови, градински грах-зелен, градински фасул-зелен, чесън-зрял, картофи, дини, пъпеши и тикви.

3) **Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци (оранжерийно производство)** – допустими за подпомагане са земеделски стопани с допустими площи от минимум 0.5 ха (заедно или поотделно) от следните зеленчуци (оранжерийно производство): домати, пипер и краставици.

За целите на определяне на размера на подпомагането заявената и допустима площ се намалява съответно, при недостигане от заявителя на минимален добив от съответните плодове или зеленчуци, от заявените по схемата площи.

- **Обвързана подкрепа за протеинови култури**

От схемата могат да се възползват земеделски стопани с допустими площи от минимум 0.5 ха от следните протеинови култури: фасул-зърно, леща, нахут, грах-фуражен за зърно, фъстъци, соя, бакла, люцерна, еспарзета, фий, детелина, вигна, бурчак, лупина, звездан.

Плащането на хектар ще се формира, като се раздели бюджетът на допустимите по схемата за съответната година площи.

Минималният размер на парцела, който може да бъде заявяван за подпомагане с директни плащания, е 0,1 ха.

Предвид постоянните комуникации от страна на Министерството на земеделието и храните с ЕК във връзка с прилагането на бъдещите схеми представената информация подлежи на актуализиране и допълване.